

JUSTIITSMINISTEERIUM

Jaanis Järvet
Eesti Tuuleenergia Assotsiatsioon
terje.talv@tuuleenergia.ee

Teie 09.10.2024
Meie 22.11.2024 nr 10-4/7179-2

Vastus selgitustaotlusele (tuulikutasu)

Austatud Jaanis Järvet

Pöördusite Justiitsministeeriumi poole küsimusega, mis puudutab keskkonnatasude seaduses (KeTS) sätestatud tuuleenergiast elektrienergia tootmise tasu (nn tuulikutasu). Selgitate oma pöördumises, et vaatamata tuulikutasu regulatsiooni kehtestamisele 2023. aastal, on kohalikud omavalitsused otseselt või kaudselt avaldanud soovi sõlmida tuulepargi arendajatega täiendavad koostöölepingud, mille kohaselt maksaks arendajad lisaks keskkonnatasude seaduses ette nähtud tuulikutasule veel täiendava summa. Avaldate muret, et niisuguste kokkulepete sõlmimise ettepanek viitega kogukonna ja volikogu suuremale poolehoiule planeeringule võib olla olemuslikult õigusvastane.

Keskkonnatasude seadus sätestab tuuleelektrijaama valdajale (tuuleelektrijaama omanik või kasutama õigustatud isik) kohustuse maksta tuuleelektrijaama asukoha kohaliku omavalitsuse üksusele tuuleelektrijaamas toodetud elektrienergia eest tuuleenergia tootmise tasu (nn tuulikutasu). KeTS § 21³ lõiked 1 ja 2 sätestavad, et tuulikutasu määrab kohaliku omavalitsuse volikogu vahemikus 0,7–1 protsenti kvartalis toodetud elektrienergia kogusest, mis korrutatakse elektrihinna ja tuuleelektrijaama võimsusega.

Märgime, et vastavalt märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse §-le 3 annab Justiitsministeerium selgitusi tema enda välja töötatud või tema tegevust reguleerivate seaduste kohta. Kuna keskkonnatasude seadus on Kliimaministeeriumi välja töötatud seadus, ei saa Justiitsministeerium selle kohta õiguslikke selgitusi anda. Samas uuris Justiitsministeerium maagaasiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (596 SE) Riigikogus menetlemise materjale, millest nähtus, et tuulikutasu regulatsiooni väljatöötamisse oli kaasatud lai ring osapooli. Kõnealuse seaduseelnõu II lugemise muudatusettepanekute loetelus selgitatakse, et KeTS § 21³ lõikes 1 sätestatud tuulikutasu määr 0,7–1 protsenti leiti põhjaliku töö tulemusel, kus arvestati varasemaid kogemusi, analüüsiti juba sõlmitud lepinguid ning tehti koostööd arendajate, kohalike omavalitsuste ja katuseorganisatsioonidega. Koostöö ja turuolukorra analüüsi tulemusel jõuti järeldusele, et see vahemik on kõigile osapooltele sobiv ja majanduslikult mõistlik. Lisaks rõhutatakse eelnõu menetlusmaterjalides, et selline lähenemine välistab arendajatele kulu perioodil kui tuuleelektrijaam rahavoogu ei tekita, küll aga, kui elektrihind on kõrgem, laekub vastavalt ka tuuleenergiast elektrienergia tootmise tasu kohalikule omavalitsusele rohkem.¹

Seega võib öelda, et kohalikud omavalitsused on saanud tuulikutasu kujundamises sisuliselt kaasa rääkida ning neile on antud ka selge otsustusõigus tuulikutasu konkreetse määra kehtestamiseks seaduses ette nähtud vahemikus. See näitab, et omavalitsuste huvidega on regulatsiooni väljatöötamisel arvestatud.

Mida olulisem on otsus seoses põhiõigustega, seda otsesem peab otsust langetava riigiorgani legitimatsioon. Seda printsiipi väljendab põhiseaduse § 3 lg-s 1 sätestatud Riigikogu pädevust kaitsev

¹ 02.06.2022 maagaasiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (596 SE) II lugemise muudatusettepanekute loetelu p 21.11, lk 18

seadusereservatsioon. Nimetatud põhiseaduse normist tuletatud olulisuse põhimõtte kohaselt ei saa seda, mida on kohustatud tegema seadusandja, edasi delegeerida täitevvõimule ega ühelegi teisele isikule või organile. See on ka Riigikohtu järjekindel praktika. Põhiseaduse § 3 lg 1 esimeses lauses sätestatud üldine seadusereservatsiooni printsiip, mida rõhutavad spetsiaalselt rahaliste kohustuste puhul nii PS § 113 kui ka kohaliku omavalitsuse puhul § 157 lg 2, nõuab, et avalik-õiguslike rahaliste kohustuste kehtestamise korral oleks selleks alus sätestatud seaduses (vt nt RKÜKo 21.02.2017, 3-3-1-48-16, p 44). Vastavalt eeltoodule otsustas ka seadusandja, et tuulikutasu puhul on tegemist avalik-õigusliku rahalise kohustusega, mis vajab seaduslikku alust.

Arvestades, et seadusandja on tuulikutasu suuruse ja kehtestamise tingimused keskkonnatasude seaduses üheselt kindlaks määranud, andes omavalitsustele kindlaksmääratud ulatuses kaalutlusruumi, puudub kohalikul omavalitsusel õigus nõuda seaduses sätestatust kõrgemat või täiendavat tuulikutasu.

Kui kehtestatud tuulikutasu määr osutub mõne osapoole jaoks näiteks ebapiisavaks, on võimalik pöörduda Kliimaministeeriumi või otse Riigikogu poole ettepanekuga kaaluda seaduse muutmist.

Täname edastatud selgitustaotluse eest ja loodame, et antud selgitused on Teile abiks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Illimar Pärnamägi
juhataja

Lisaadressaadid:
Õiguskantsleri Kantslei
Kristi Laheoo
Kliimaministeerium

Mariann Salomets 5883 9902
Mariann.Salomets@just.ee